

قصه های قرآن

به قلم روان

محمد محمدی اشتهاردی

www.ketab.ir

محمدی الشهاردی، محمد، ۱۳۲۳
قصه‌های قرآن به قلم روان / محمد محمدی‌الشهاردی - قسم: انتشارات

مهدی‌یار، ۱۳۸۳.

بیست و چهار، ۶۴۰ ص.

ISBN 964 - 7643 - 57 - 8

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

۱. قرآن - قصه‌ها، الف، عنوان.

۲۹۷/۱۵۶

HP ۸۸/۳۳۳۶

۷۸/۱۷۴۹۱

کتابخانه ملی ایران

انتشارات مهدی‌یار

نام کتاب: قصه‌های قرآن به قلم روان

نگارش: محمد محمدی‌الشهاردی

ناشر: مهدی‌یار

مدیر هنری و طراح: حمید رضا رحمانی

نوبت چاپ: هفتم (اول ناشر) زمستان ۸۳

شمارگان: ۵۰۰۰ جلد

چاپ: فاضل

قیمت: ۳۵۰۰ تومان

ISBN 964 - 7643 - 57 - 8

مراکز پخش:

قم: خیابان آیه‌الله نجفی مرعشی - کوچه ۱۱ - پلاک ۳۰۷

بنیاد فرهنگی پیام اسلام - صندوق پستی ۷۵۹ و ۱۱۹

تلفن: ۷۷۴۲۴۹۸ - ۷۷۴۱۸۴۷

تهران: ناصر خسرو، کوچه حاج نایب، شماره ۸

انتشارات نبوی - صندوق پستی ۱۴۷۴/۱۵۸۱۵

تلفن ۳۹۸۲۶۶۳ - ۳۹۱۰۳۶۷ - ۳۹۱۰۸۸۲ نمابر

کلیه حقوق این کتاب متعلق به انتشارات نبوی می‌باشد
و برای یک چاپ به انتشارات مهدی‌یار واگذار گردید.

پیشگفتار / ۱

الف: قرآن شناسی / ۱

ب: موضوعات متنوع در قرآن / ۲

ج: نقش داستان‌ها در سازندگی انسان / ۳

د: پیامبران در قرآن / ۴

ه: کتاب حاضر / ۵

بخش اول: داستان‌های پیامبران در قرآن

۹/ سرآغاز جهان

۹/ آفرینش جهان و زمین

۱۰/ آفرینش بشر

۱۱/ نتیجه و جمع بندی

۱. حضرت آدم علیه السلام / ۱۳

خبر از آفرینش خلیفه خدا در زمین، و پاسخ به سؤال فرشتگان / ۱۳

آفرینش آدم، و نگاه او به نورهای اشرف مخلوقات / ۱۴

فرمان خدا به فرشتگان در مورد سجده بر آدم علیه السلام / ۱۶

تکبر و سرکشی ابلیس / ۱۷

۱۸ / ادامه تکبر ابلیس

آدم و حواء در بهشت / ۱۹

تمرین و آزمایش آدم و حواء در آموزشگاه بهشت دنیا / ۲۰

سکونت آدم و حواء در بهشت، و اخراج آنها بر اثر گناه / ۲۱

گفتگوی جبرئیل با آدم علیه السلام / ۲۲

چگونگی توبه حضرت آدم علیه السلام و توسل او به پنج تن علیهم السلام / ۲۳

دو پسر آدم و ازدواج آنها / ۲۴

دو قربانی فرزندان آدم علیه السلام / ۲۵

کشته شدن هابیل و دفن جنازه او / ۲۶

اندوه شدید آدم علیه السلام، و دلدادگی خداوند / ۲۸

اشعار جانسوز آدم علیه السلام در سوگ هابیل / ۲۹

چند پرسش از آدم علیه السلام و پاسخ‌های او / ۳۰

گریه جانسوز آدم علیه السلام و جبرئیل برای مصائب امام حسین علیه السلام / ۳۱

شیث وصی حضرت آدم علیه السلام / ۳۲

سال آخر عمر آدم علیه السلام و وصیت او / ۳۳

پایان عمر آدم علیه السلام و جانشین شدن شیث / ۳۴

۲. حضرت ادریس علیه السلام / ۳۷

فرازهایی از اندرزهای ادریس علیه السلام / ۳۸

قسمتی از سنت‌ها و دستورهای ادریس علیه السلام / ۳۸

هدایت شدن هزار نفر با راهنماییهای ادریس علیه السلام / ۳۹

مبارزه ادریس با طاغوت عصرش / ۴۰

آرزوی ادریس برای ادامه زندگی به خاطر شکرگزاری / ۴۱

قبض روح ادریس علیه السلام بین آسمان چهارم و پنجم / ۴۲

۳. حضرت نوح علیه السلام / ۴۳

لجاجت و کستازی قوم نوح علیه السلام / ۴۴

دعوت‌های منطقی و مهربانانه حضرت نوح علیه السلام / ۴۵

ساختن کشتی نجات / ۴۶

تمسخر و نیشخند قوم لجوج نوح علیه السلام / ۴۷

فرار و گریز خرابکاران از حمله نوح علیه السلام / ۴۸

دورنمایی از تمسخر قوم نوح از زبان مولانا / ۴۸

سرنشینان کشتی نوح علیه السلام / ۴۹

بلای عظیم طوفان بر اثر نفرین نوح علیه السلام / ۵۰

هلاک شدن کنعان پسر نوح علیه السلام / ۵۱

شکرگزاری همیشگی نوح علیه السلام / ۵۲

کشتی نوح ﷺ بر فراز کوه جودی / ۵۳

زندگی نوین، پس از فرو نشستن طوفان / ۵۴

سام؛ وصی حضرت نوح ﷺ / ۵۵

فنا و بی وفایی دنیا از نظر نوح ﷺ / ۵۶

۴. حضرت هود ﷺ / ۵۷

قوم سرکش عاد / ۵۸

دعوت و مبارزه هود ﷺ با بت پرستی / ۵۹

جوهره دعوت هود ﷺ / ۵۹

عکس العمل لجوجانه قوم عاد در برابر هود ﷺ / ۶۰

عذاب شدید و هلاکت سخت قوم عاد / ۶۱

نجات هود ﷺ و مؤمنان / ۶۳

بهشت شاد و هلاکت او قبل از دیدار بهشت خود / ۶۳

دلسوزی عزرائیل برای دو نفری که یک نفرش شاد بود / ۶۵

۵. حضرت صالح ﷺ / ۶۷

دورنمایی از زندگی قوم ثمود / ۶۸

فرازهایی از دعوت منطقی و دلسوزانه حضرت صالح ﷺ / ۶۹

عکس العمل شدید قوم ثمود، در برابر دعوت صالح ﷺ / ۷۱

خنثی شدن توطئه توطئه گران / ۷۲

آخرین سخن صالح ﷺ با قومش و ماجرای ناقه / ۷۳

شتر عجیب، معجزه بزرگ حضرت صالح ﷺ / ۷۵

کشته شدن ناقه صالح به دست یاجان سرکش / ۷۷

عذاب الهی در کمین قوم ثمود / ۸۰

نجات صالح و مؤمنان / ۸۱

عذاب فراگیر و همگانی چرا؟ / ۸۱

شقی ترین پیشینیان و آیندگان / ۸۲

۶. حضرت ابراهیم ﷺ / ۸۳

طاغوتی به نام نمرود و خواب هولناک او / ۸۴

دو فرمان خطرناک نمرود / ۸۶

تولد ابراهیم در درون غار، و سیزده سال زندگی مخفی او / ۸۷

بیرون آمدن ابراهیم از غار و تفکر او در جهان آفرینش / ۸۸

گفتگوی ابراهیم با ستاره پرستان / ۸۹

گفتگوی ابراهیم با ماده پرستان / ۹۰

گفتگوی ابراهیم با خورشید پرستان / ۹۰

معاد شناسی ابراهیم / ۹۱

- سیرت نیک با نابودی چهار خوی زشت / ۹۲
- ورود ابراهیم به شهر بابل / ۹۳
- گفتگوی ابراهیم علیه السلام با آزر / ۹۴
- مبارزات عملی ابراهیم با بت پرستی / ۹۶
- مذاکرات رودر روی ابراهیم با نمروث، و محکوم شدن نمروث / ۹۷
- بت شکنی ابراهیم علیه السلام و استدلال او / ۹۸
- گفتگوی نمروث با آزر و مادر ابراهیم علیه السلام / ۱۰۰
- به آتش افکندن ابراهیم علیه السلام / ۱۰۰
- استجاب دعای ابراهیم علیه السلام و تبدیل آتش به گلستان / ۱۰۱
- یاد امام حسین علیه السلام از توکل کامل ابراهیم به خدا / ۱۰۳
- نمایش قدرت با ساختن برج آسمان خراش / ۱۰۳
- سفینه فضایی برای ترور خالق جهان!! / ۱۰۴
- هلاکت نمروث به وسیله یک پشه نادان / ۱۰۵
- هجرت ابراهیم، و دفاع او از حقش در مورد توقیف اموالش / ۱۰۷
- اهمیت پوشش زن در سیره ابراهیم علیه السلام / ۱۰۸
- ابراهیم علیه السلام در هجرتگاه، و تولد اسماعیل علیه السلام و اسحاق / ۱۱۰
- پاک زیستی ابراهیم علیه السلام / ۱۱۱
- مهمان دوستی ابراهیم علیه السلام و لقب خلیل برای او / ۱۱۱
- رحمت وسیع خدا در مقایسه با مهمان خواهی ابراهیم علیه السلام / ۱۱۳
- ملاقات ابراهیم علیه السلام با ماریا عابد سالخرده / ۱۱۳
- تابلوی دیگری از عشق سرشار ابراهیم به خدا / ۱۱۵
- آرزوی ابراهیم خلیل علیه السلام / ۱۱۷
- گوشه‌ای از دعا‌های ابراهیم علیه السلام / ۱۱۸
- رحلت آرام و شاد ابراهیم علیه السلام / ۱۱۸
- ۷ و ۸. اسماعیل و اسحاق فرزندان ابراهیم علیه السلام / ۱۲۱
- ولادت حضرت اسماعیل / ۱۲۱
- اسماعیل و مادرش در کنار کعبه / ۱۲۴
- بازگشت ابراهیم علیه السلام به فلسطین / ۱۲۵
- پیدایش چشمه زمزم سر آغاز توجه مردم به مکه / ۱۲۶
- دیدارهای ابراهیم علیه السلام از هاجر و اسماعیل / ۱۲۸
- توصیه ابراهیم علیه السلام به انتخاب همسر شایسته / ۱۳۰
- تجدید بنای کعبه به کمک اسماعیل علیه السلام / ۱۳۲
- هدف از بنای کعبه / ۱۳۴
- بزرگترین ایثار ابراهیم و اسماعیل علیه السلام در راه خدا / ۱۳۵
- مقاومت ابراهیم و اسماعیل و هاجر در برابر وسوسه‌های شیطان / ۱۳۷

ابراهیم و اسماعیل علیه السلام در قربانگاه / ۱۳۸

ترسیم دیگری از وصیت اسماعیل قهرمان صبر / ۱۴۰

پایان عمر اسماعیل علیه السلام در مکه / ۱۴۱

پایان عمر اسحاق پیامبر علیه السلام / ۱۴۲

۹. حضرت لوط علیه السلام / ۱۴۵

هجرت لوط علیه السلام همراه ابراهیم از سرزمین بابل به فلسطین / ۱۴۶

ازدواج لوط علیه السلام / ۱۴۷

نگاهی به بعضی از کارهای زشت قوم لوط علیه السلام / ۱۴۸

موضعگیری زشت و مغرورانه قوم لوط در برابر حضر لوط علیه السلام / ۱۵۰

دعوت پیاپی لوط علیه السلام و لجاجت قوم / ۱۵۱

گفتگوی ابراهیم علیه السلام با فرشتگان، در مورد عذاب قوم لوط علیه السلام / ۱۵۲

گفتگوی مأموران عذاب با حضرت لوط علیه السلام / ۱۵۳

گفتگوی لوط علیه السلام با قوم تبهکار / ۱۵۳

خبر دختر لوط علیه السلام به پدر / ۱۵۴

به یاد حضرت قائم (عج) / ۱۵۵

چگونگی عذاب وحشتبار قوم لوط علیه السلام / ۱۵۵

یک آیه عبرت در قرآن / ۱۵۷

درس عبرت / ۱۵۷

لوط علیه السلام مظلومترین پیامبران / ۱۵۸

۱۰. حضرت یعقوب علیه السلام / ۱۵۹

حسادت برادر یعقوب / ۱۶۰

خواب دیدن عجیب یعقوب علیه السلام و سفر به حاران / ۱۶۰

مکافات عمل به خاطر ترک اُولی / ۱۶۲

پایان عمر یعقوب علیه السلام / ۱۶۴

۱۱. حضرت یوسف علیه السلام / ۱۶۵

خواب دیدن یوسف علیه السلام / ۱۶۵

نیرنگ برادران حسود یوسف علیه السلام / ۱۶۶

نفاق و ظاهر سازی برادران، نزد پدر / ۱۶۸

خنده عبرت، و توکل و مناجات یوسف علیه السلام / ۱۶۹

دروغ بافی برادران، و پاسخ یعقوب به آنها / ۱۷۱

نجات یوسف علیه السلام از چاه به وسیله کاروان / ۱۷۲

نجات از چاه و ورود به کاخ / ۱۷۳

عفت یوسف علیه السلام صفحه دیگری از زندگی شیرین او / ۱۷۵

گواهی کودک شیر خوار بر عفت یوسف علیه السلام / ۱۷۷

- بی‌شرمی زایخا در پاسخ به اعتراض زنان مشهور / ۱۷۸
- یوسف بی‌گناه در زندان، و تبلیغات او / ۱۸۰
- تعبیر خواب دو نفر زندانی / ۱۸۱
- لغزش عجیب یوسف علیه السلام و مکافات آن / ۱۸۲
- جبران فوری یوسف از لغزش خود / ۱۸۳
- آزادی یوسف از زندان بر اثر تعبیر کردن خواب شاه / ۱۸۴
- استفاده یوسف از فرصت برای اثبات بی‌گناهی خود / ۱۸۵
- یوسف؛ رئیس دارایی کشور مصر / ۱۸۷
- بهره‌گیری مدبرانه یوسف از امکانات کشور / ۱۸۸
- پارسایی و ساده زیستی یوسف علیه السلام / ۱۹۰
- یوسف بر مسند فرمانروایی، و حضور برادران در نزد او / ۱۹۰
- بنیامین در محضر یوسف علیه السلام / ۱۹۳
- تأکید یوسف برای نگهداری بنیامین، و نتیجه نفس‌انار / ۱۹۵
- نامه یعقوب به یوسف، و معرفی یوسف خود را به برادران / ۱۹۷
- جزا و نتیجه اعمال / ۱۹۹
- گذشت جوانمردانه یوسف از برادران / ۲۰۱
- پیراهن یوسف علیه السلام و بوی خوش آن / ۲۰۲
- تواضع یوسف، و حرکت یعقوب و فرزندان برای دیدار یوسف / ۲۰۳
- محبوبیت یوسف علیه السلام و آرامگاه او / ۲۰۴
- باز هم کيفر و پاداش دمل / ۲۰۶

۱۲. حضرت ایوب علیه السلام / ۲۰۹
- ایوب علیه السلام غرق در نعمتهای الهی / ۲۱۰
- ایوب در آزمایش عجیب الهی / ۲۱۱
- تلاشهای رُحمة همسر باوفای ایوب علیه السلام / ۲۱۲
- ترفند ابلیس، و خنثی‌سازی آن توسط ایوب علیه السلام / ۲۱۳
- ادب حضرت ایوب علیه السلام در سخن گفتن با خدا / ۲۱۴
- علت سوگند ایوب به تنبیه همسرش / ۲۱۵
- شماقت دشمنان، بدترین رفع برای ایوب علیه السلام / ۲۱۶
- چگونگی رفع بلا از ایوب، و دیدار همسرش از او / ۲۱۷

۱۳. ذی الکفل علیه السلام / ۲۲۱
- سه خصلت در زندگی ذی الکفل / ۲۲۲
- نعمت بودن مرگ / ۲۲۲
- محروم شدن شیطان از خشمگین نمودن ذی الکفل / ۲۲۴

۱۴. حضرت شعیب علیه السلام / ۲۲۷

نمونه‌ای از بیانات شعیب علیه السلام در هدایت قوم / ۲۲۸

لجاجت و گستاخی قوم شعیب علیه السلام / ۲۲۹

دعوت شعیب از مردم آنکه و لجاجت آنها / ۲۳۰

شهادت جانسوز سه نماینده شعیب به دست بت پرستان / ۲۳۱

داشتن روح پلید، مجازات گنهکار مغرور / ۲۳۲

عشق و دلدادگی شعیب علیه السلام به خدا / ۲۳۳

سفارش شعیب به نماز / ۲۳۳

عذاب زلزله، و ابر صاعقه خیز بر قوم شعیب / ۲۳۴

۱۵. حضرت موسی علیه السلام / ۲۳۷

خواب و حشتناک فرعون و تعبیر آن / ۲۳۸

خفقان و کنترل شدید برای جلوگیری از تولد نوزاد / ۲۳۹

تولد خورشید وجود موسی علیه السلام و امدادهای غیبی در نگهداری او / ۲۴۰

نهادن موسی علیه السلام در میان صندوق و افکندن آن به دریا / ۲۴۲

موسی علیه السلام در خانه فرعون / ۲۴۳

دادرسی موسی علیه السلام از یک مظلوم، و کشته شدن ستمگری به دست او / ۲۴۵

حکم اعدام موسی علیه السلام و فرار او به سوی مدّین / ۲۴۶

موسی علیه السلام در صحرای مدّین، و یاری خواستن او از دختران شعیب علیه السلام / ۲۴۷

امانت‌داری و پاکدامنی موسی علیه السلام / ۲۴۸

ملاقات موسی علیه السلام با شعیب علیه السلام و مهمان‌نوازی شعیب علیه السلام / ۲۴۸

ازدواج موسی علیه السلام با دختر شعیب علیه السلام / ۲۴۹

موسی علیه السلام چوپانی مهربان او پاداش او / ۲۵۰

بازگشت موسی به مصر با عصای مخصوص و کوسفندان بسیار / ۲۵۱

بعثت موسی علیه السلام در کنار کوه طور / ۲۵۲

مأموریت موسی و هارون برای دعوت فرعون / ۲۵۳

پیروزی عصای موسی علیه السلام و ایمان ساحران / ۲۵۵

شهادت همسر حزقیل و آسیه دو بانوی قهرمان و مقاوم / ۲۵۸

نمونه‌ای از قلدری و خونخواری فرعون / ۲۶۱

گرفتاری فرعونیان به نه بلا و غرور آنها / ۲۶۲

غرق شدن فرعونیان و نجات موسویان / ۲۶۳

تمایل بنی اسرائیل به بت‌پرستی و سرزنش موسی از آنها / ۲۶۵

رفتن موسی به کوه طور برای گرفتن الواح تورات / ۲۶۶

آشوب سامری متافق در غیاب موسی علیه السلام / ۲۶۸

برخورد شدید موسی علیه السلام با آشوب سامری / ۲۶۹

قرار گرفتن کوه بر بالای سر بنی اسرائیل، و رفع آن به برکت توبه / ۲۷۰

- سرپیچی قارون از دستور موسی علیه السلام / ۲۷۱
- خنثی شدن تصمیم ناجوانمردانه قارون / ۲۷۱
- توهین قارون به موسی علیه السلام و نفرین موسی علیه السلام / ۲۷۳
- حسرتی که تبدیل به تنفّر شد / ۲۷۴
- چهل سال سرگردانی بنی اسرائیل در صحرائ سینا / ۲۷۵
- جوشیدن چشمه آب در بیابان بر اثر ضربه عصای موسی علیه السلام / ۲۷۶
- توقع بیجا / ۲۷۷
- سستی بنی اسرائیل در جهاد و ذلت آنها / ۲۷۷
- ماجرای بلعم باعورا و هلاکت بیست هزار نفر بر اثر طاعون / ۲۷۸
- سه دعای ناکام / ۲۸۰
- داستان گاو بنی اسرائیل / ۲۸۱
- جنگ عصای موسی علیه السلام با دژخیمان فرعون / ۲۸۳
- راز لقب «کلیم الله» برای موسی علیه السلام / ۲۸۴
- عدالت دقیق خداوند / ۲۸۴
- نگاه به آن سوی پرده‌ها / ۲۸۵
- راضی شدن به مقدرات الهی بهتر است / ۲۸۶
- ارزش نهی از منکر و هدایت کردن / ۲۸۶
- راز محبوبیت موسی علیه السلام نزد خدا / ۲۸۸
- راز مستجاب شدن دعا / ۲۸۸
- داستان موسی و خضر علیه السلام / ۲۸۹
- سخنرانی موسی علیه السلام و ترک اولی او / ۲۸۹
- موسی علیه السلام در جستجوی استاد / ۲۹۰
- دیدار موسی از سه حادثه عجیب / ۲۹۱
- توضیحات خضر علیه السلام در مورد سه حادثه عجیب / ۲۹۳
- توصیه خضر علیه السلام و نوشته لوح کنج / ۲۹۴
- ملاقات ابلیس با موسی علیه السلام / ۲۹۴
- دیدار موسی علیه السلام از غذای کرم در دل سنگ / ۲۹۵
- توبه‌ای که موجب بارندگی پر برکت شد / ۲۹۶
- عذرخواهی موسی علیه السلام از خداوند / ۲۹۷
- سپردن موسی علیه السلام صندوق عهد را به یوشع / ۲۹۷
- رحلت آرام و آسوده موسی علیه السلام / ۲۹۸
۱۶. حضرت هارون برادر موسی علیه السلام / ۳۰۱
۱۷. بروز اشمونیل و طالوت، پس از موسی علیه السلام / ۳۰۳
- پیروزی بنی اسرائیل به فرماندهی طالوت / ۳۰۵
- داود علیه السلام نوجوانی که افتخار آفرید / ۳۰۷

۱۸. حضرت داود علیه السلام / ۳۰۹

ده خصلت عظیم داود علیه السلام / ۳۱۰

ورود ناگهانی دو نفر شاکی نزد داود علیه السلام و داوری او / ۳۱۱

سنت شکنی و ازدواج داود علیه السلام با زن بیوه / ۳۱۲

عطاهای بزرگ خدا به داود علیه السلام / ۳۱۳

زهد و پارسایی داود علیه السلام / ۳۱۳

زره بافی حضرت داود علیه السلام / ۳۱۴

گزینش داوری بهتر / ۳۱۵

خلافت و حکومت داود علیه السلام بر روی زمین / ۳۱۶

عمر طولانی برای جوان به خاطر داود علیه السلام / ۳۱۷

همنشینی بانوی صبور با داود علیه السلام در بهشت / ۳۱۸

نمونه‌ای از عدالت و احسان خدا / ۳۱۹

مکافات عمل ناموسی / ۳۲۰

تصدیق گواهی صد نفر از علمای بنی اسرائیل / ۳۲۰

عذاب قانون شکنان و تماشاچیان / ۳۲۱

ویژگیهای همسایه داود علیه السلام در بهشت / ۳۲۳

گفتگوی خدا با داود علیه السلام / ۳۲۴

هدایت مردم بالاتر از عبادت در خلوت است / ۳۲۵

داود علیه السلام بر سر کوه عرفات / ۳۲۵

پایان عمر داود علیه السلام / ۳۲۶

۱۹. حضرت سلیمان بن داود علیه السلام / ۳۲۷

۱- ادعای مورچه / ۳۲۸

۲- گریز از مرگ!! / ۳۲۹

۳- پاسخ جنّ بزرگ، به سوالات سلیمان / ۳۳۰

قضاوت سلیمان، و جانشینی او از داود علیه السلام / ۳۳۱

عصای سلیمان که نشانه برتری او گردید / ۳۳۳

تواضع حضرت سلیمان علیه السلام در برابر خدا / ۳۳۴

رژه نیروهای رزمی از مقابل سلیمان علیه السلام / ۳۳۵

مکافات یک ترک اولی / ۳۳۶

گفتگوی سلیمان علیه السلام با مورچه / ۳۳۶

گزارش عجیب هُدْ هُدْ به سلیمان علیه السلام / ۳۳۸

ردّ هدیه بلقیس از جانب سلیمان علیه السلام / ۳۳۹

پیوستن بلقیس به سلیمان علیه السلام و ازدواج با او / ۳۴۱

چگونگی ملاقات بلقیس با سلیمان، و ایمان آوردن او / ۳۴۲

شکایت پشه به درگاه سلیمان علیه السلام / ۳۴۳

شکایت پیرزن از باد / ۳۴۳

عدالت و پارسایی سلیمان علیه السلام / ۳۴۴

عشق و دلدادگی سلیمان علیه السلام به خدا / ۳۴۶

غذا رسانی به کرمی در درون سنگی در میان دریا / ۳۴۷

شکایت مار از سلیمان علیه السلام و مسئولیت خطیر وقف / ۳۴۸

پذیرش رأی خارپشت از جانب سلیمان علیه السلام / ۳۴۸

گیاه هشدار دهنده سرگ / ۳۵۰

چگونگی مرگ سلیمان علیه السلام و بی وفایی دنیا / ۳۵۱

۲۰. حضرت یونس علیه السلام / ۳۵۳

یونس علیه السلام در میان قوم خود در نینوا / ۳۵۴

ترک اولی یونس، و قرار گرفتن او در شکم ماهی / ۳۵۶

نقش دانشمند حکیم در نجات قوم از بلای حتمی / ۳۵۷

نجات یونس و بازگشت او به سوی قوم خود / ۳۵۸

ملاقات یونس با قارون در اعماق زمین / ۳۶۰

چند درس آموزنده و بزرگ از داستان یونس علیه السلام / ۳۶۱

۲۱. حضرت الیاس علیه السلام / ۳۶۵

شیوه دعوت الیاس علیه السلام / ۳۶۶

ایمان گروه اندکی به دعوت الیاس علیه السلام / ۳۶۶

مناجات حضرت الیاس علیه السلام در سبده / ۳۶۶

گفتگوی الیاس علیه السلام با امام باقر علیه السلام / ۳۶۷

مبارزه الیاس علیه السلام با طاغوت زمانش / ۳۶۹

نصیحتی عمیق از الیاس علیه السلام / ۳۷۳

راز گریه جانسوز الیاس علیه السلام / ۳۷۴

۲۲. حضرت الیسع علیه السلام / ۳۷۵

۲۳. حضرت عزیر علیه السلام / ۳۷۷

مرگ صد ساله عزیر، و زنده شدنش پس از صد سال / ۳۷۸

بازگشت عزیر به خانه خود / ۳۷۹

۲۴. حضرت خضر علیه السلام / ۳۸۱

۱- بردگی خضر علیه السلام از تاجر بازار / ۳۸۲

۲- نصیحت خضر علیه السلام به موسی علیه السلام / ۳۸۴

۳- وسعت علم پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و وصی او / ۳۸۴

۴- تسلیت خضر علیه السلام به بازماندگان پیامبر صلی الله علیه و آله / ۳۸۶

۵- پاسخ امام حسن علیه السلام به پرسش‌های خضر علیه السلام / ۳۸۶

- ۶- شرکت خضر علیه السلام همراه امام زمان (عج) در تأسیس مسجد جمکران / ۳۸۸
- ۷- من خضر شیعه علیه السلام هستم / ۳۸۹
- ۸- نوید خضر به نیایشگر مأیوس / ۳۹۰
- ۹- نصیحت جالب خضر علیه السلام و علی علیه السلام / ۳۹۱
- ۱۰- دعای پُر پاداش / ۳۹۱
- ۱۱- سلام خضر علیه السلام به علی علیه السلام به عنوان چهارمین خلیفه / ۳۹۲
۲۵. حضرت زکریا علیه السلام / ۳۹۵
- ازدواج زکریا / ۳۹۵
- سرپرستی زکریا علیه السلام از مریم علیه السلام / ۳۹۶
- دیدار زکریا از غذاهای بهشتی در کنار محراب مریم علیه السلام / ۳۹۷
- دعای گیرای زکریا علیه السلام و اجابت آن، و ولادت یحیی علیه السلام / ۳۹۸
- گریه حضرت زکریا علیه السلام برای مصائب امام حسین علیه السلام / ۴۰۰
- نجات زکریا از تنهایی / ۴۰۱
- شهادت جانشوز حضرت زکریا علیه السلام / ۴۰۱
۲۶. حضرت یحیی علیه السلام / ۴۰۳
- شباهت عیسی علیه السلام و یحیی علیه السلام و مهدی آنها با همدیگر / ۴۰۴
- پیامبری حضرت یحیی علیه السلام در خردسالی / ۴۰۵
- تحلیل و بررسی / ۴۰۶
- نمونه‌هایی استغفایی از خردسالان نابغه / ۴۰۷
- قیام یحیی به امور در خردسالی / ۴۰۹
- خوف و پارسایی یحیی علیه السلام در خردسالی / ۴۱۰
- خوف شدید یحیی علیه السلام از خدا / ۴۱۲
- وارستگی حضرت یحیی علیه السلام و گفتگوی او با ابلیس / ۴۱۳
- موعظه کافی از یک مرد اعدامی / ۴۱۵
- مقام ارجمند یحیی علیه السلام در پیشگاه خدا / ۴۱۵
- شهادت جانشوز یحیی علیه السلام به فرمان طاغوت شهوت پرست / ۴۱۶
- یاد مکرر امام حسین علیه السلام از یحیی علیه السلام / ۴۱۸
- مکافات عمل قاتل حضرت یحیی علیه السلام و سکوت کنندگان / ۴۱۸
- کشته شدن بخت النصر به دست یک غلام ایرانی / ۴۱۹
۲۷. حضرت عیسی علیه السلام / ۴۲۳
- ولادت معجزه آسای حضرت عیسی علیه السلام / ۴۲۵
- دو نکته آموزنده (مقام علی علیه السلام و عفت مریم) / ۴۲۷
- امداد غیبی به کمک مریم، با سخن گفتن علیه السلام در گهواره / ۴۲۸
- رسالت عیسی علیه السلام و معجزات و پندهای او / ۴۲۹

- مائده آسمانی، یکی از معجزات عیسی علیه السلام / ۴۳۱
- نمونه‌ای از تواضع حضرت عیسی علیه السلام / ۴۳۲
- مجازات همسفر عیسی، بر اثر خودبینی / ۴۳۲
- گفتگوی عیسی با مرده زنده شده در روستای بلازده / ۴۳۳
- پذیرش رهبری حق، شرط استجابیت دعا / ۴۳۵
- ناامیدی ابلیس از گمراه کردن عیسی علیه السلام / ۴۳۵
- هلاکت همسفر ابله عیسی علیه السلام / ۴۳۷
- گنجی که عیسی علیه السلام پیدا کرد / ۴۳۸
- مبلغین اعزامی عیسی علیه السلام در شهر انطاکیه / ۴۴۱
- کارگران یا بهترین انسانها / ۴۴۴
- ملاقات عیسی علیه السلام با سه گروه عابد / ۴۴۵
- عیسی علیه السلام و حواریون در برابر حادثه عجیب در کربلا / ۴۴۵
- بیست سال زندگی پس از مرگ / ۴۴۶
- یازده نصیحت جالب از اندر زهای عیسی علیه السلام / ۴۴۷
- عیسی علیه السلام در فراق جانسوز مادر / ۴۵۱
- بشارت عیسی علیه السلام به آمدن پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و مهدی علیه السلام / ۴۵۲
- عروج عیسی علیه السلام به آسمان / ۴۵۳
- ملاقات پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم با عیسی علیه السلام در شب معراج / ۴۵۴

بخش دوم: داستان‌های زندگی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و دیگران در قرآن

۱. پیامبر اسلام، حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم / ۴۵۹
- آغاز بعثت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم / ۴۶۰
- دعوت آشکار پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم / ۴۶۱
- کارشکنی شدید ابولهب و دفاع قهرمانانه ابوطالب / ۴۶۲
- دعوت خویشان نزدیک، به اسلام / ۴۶۴
- معراج پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم / ۴۶۵
- هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از مکه به مدینه / ۴۶۸
- مباهات خدا به فرشتگان در مورد خوابیدن علی علیه السلام / ۴۶۹
- نگاهی به جنگ بدر / ۴۶۹
- شش دستور پیروزی / ۴۷۳
- جنگ اُحُد در قرآن / ۴۷۴
- دورنمایی از جنگ اُحُد / ۴۷۴
- شایعه قتل پیامبر، و پیام خدا / ۴۷۵
- چهار عامل مهم شکست / ۴۷۶
- ماجرای حمراء الاسد / ۴۷۶

- دورنمایی از غزوه حمراء الاسد / ۴۷۷
- مجروحی، مجروح دیگر را حمل می‌کند! / ۴۷۷
- گزارش «معبد» / ۴۷۸
- اسیر گرفتن علی علیه السلام در حالت سخت! / ۴۷۸
- تجدید روحیه قوا، و تعقیب دشمن / ۴۷۹
- جنگ احزاب (خندق) / ۴۸۰
- ۱- جنگ خندق، و قهرمانیهای بنی‌نظیر علی علیه السلام / ۴۸۱
- اوج ارزش ضربت علی علیه السلام / ۴۸۳
- ۲- طرفان ویرانگر، یا امداد غیبی خدا / ۴۸۴
- ۳- برخورد شدید پیامبر صلی الله علیه و آله با یهودیان عهدشکن / ۴۸۵
- پیمان شکنی یهود بنی قَینَاق و سزای آنها / ۴۸۶
- تصمیم خطرناک یهود بنی‌نضیر و پیمان شکنی آنها / ۴۸۷
- کار شکنی یهود بنی قریظه و سرانجام ذلت‌بار آنها / ۴۸۹
- پذیرش توبه ابولبابه / ۴۹۱
- رسوا شدن منافق کوردل در جنگ بنی‌المصطلق / ۴۹۲
- پیشنهاد فرزند / ۴۹۴
- کوشش و کمک مالی پیامبر صلی الله علیه و آله برای اصلاح زن و شوهر / ۴۹۶
- سنت شکنی پیامبر صلی الله علیه و آله / ۴۹۷
- داستان جنجالی اِفک / ۴۹۸
- ۱۸۵ نامه پیامبر برای سران کشورهای و شهرها / ۵۰۱
- دورنمایی از فتح و آزادسازی پایگاه قریش و مشرکان، (مکه) / ۵۰۵
- داستان‌هایی از فتح مکه / ۵۰۹
- خواب دیدن پیامبر صلی الله علیه و آله / ۵۰۹
- ماجرای مانع شدن مشرکان / ۵۱۰
- صلح حُدَیبِیّه، مقدمه فتح مکه و پیروزیهای دیگر / ۵۱۱
- مانور بیعت رضوان / ۵۱۲
- پیمان‌نامه صلح حُدَیبِیّه / ۵۱۴
- انعطاف پذیری پیامبر صلی الله علیه و آله در نوشتن پیمان صلح / ۵۱۶
- آزاد کردن اسیران / ۵۱۷
- ورود پیامبر صلی الله علیه و آله به مکه و انجام عمره قضاء / ۵۱۸
- مانور توحیدی هنگام طواف کعبه / ۵۱۹
- موقعیت استراتژی فتح مکه / ۵۱۹
- فرمان خدا در مورد ترک جنگ در مکه / ۵۲۰
- دستگیری زن جاسوس / ۵۲۱
- تنبيه خیانتکار در میان جمعیت / ۵۲۴

- تحقق وعده حق / ۵۲۵
- شکرگزاری / ۵۲۶
- بازگرداندن امانت به صاحبان آن / ۵۲۶
- مفهوم بیعت در اسلام / ۵۲۷
- بیعت و پیمان وفاداری مردان / ۵۲۷
- بیعت زنان / ۵۲۸
- عفو «وحشی» غلام جبیر بن مطعم / ۵۳۱
- دورنمایی از جنگ خُئین / ۵۳۳
- اعتراض پیرمرد کور / ۵۳۳
- سه عامل شکست / ۵۳۵
- جنگ ذات السلاسل و نزول سوره عادیات / ۵۳۸
- هلاکت پیشتازان دشمن به دست علی علیه السلام / ۵۴۰
- سوزاندن و ویران کردن مسجد ضرار / ۵۴۲
- تنبيه خلفاران، با اعتصاب بر ضد آنها / ۵۴۴
- تدبیر پیامبر صلی الله علیه و آله برای نابودی توطئه اختلاف / ۵۴۶
- همنشینی پیامبر صلی الله علیه و آله با مستضعفان نه مستکبران / ۵۴۹
- پاسخ به منکر معاد / ۵۵۰
- تشویق پیامبر صلی الله علیه و آله از انسانهای خیر اندیش / ۵۵۱
- احترام به رزمندگان / ۵۵۲
- تجارت پرسود / ۵۵۳
- مأموریت علی علیه السلام برای خواندن آیات برائت در مکه / ۵۵۴
- ماجرای مباحله / ۵۵۵
- معنی مباحله / ۵۵۶
- داستان مباحله / ۵۵۶
- آخرین حج و آخرین پیام پیامبر صلی الله علیه و آله / ۵۵۸
- ماجرای غدیر خم و تعیین جانشین / ۵۵۹
- عذاب فوری اعتراض کننده به رهبریت علی علیه السلام / ۵۶۱
۲. داستان‌های غیر پیامبران در قرآن / ۵۶۳
- ۱ - حضرت لقمان علیه السلام / ۵۶۳
- ویژگی‌های حضرت لقمان علیه السلام / ۵۶۴
- چرا لقمان، دارای مقام حکمت شد / ۵۶۵
- ده نصیحت بزرگ به پسر / ۵۶۷
- آشکار شدن حکمت از زبان لقمان علیه السلام / ۵۶۸
- آغاز آشکار شدن حکمت از لقمان / ۵۶۹
- چند داستان از لقمان و اربابش / ۵۷۰

- ۱- تفکر طولانی / ۵۷۰
- ۲- بهترین و بدترین غذا / ۵۷۰
- ۳- زیان نشستن طولانی در توالت / ۵۷۱
- ۴- کشف راز و روسفیدی لقمان و روسیاهی بدخواهان او / ۵۷۱
- ۵- سپاسگزاری و حق شناسی لقمان / ۵۷۳
- ۶- داغ برادر / ۵۷۴
- ۷- رضایت خدا، نه رضایت خلق / ۵۷۵
- چند فراز از حکمت لقمان / ۵۷۶
- آداب مسافرت از مکتب لقمان علیه السلام / ۵۷۷
- فرازهای دیگر از حکمت لقمان / ۵۷۸
- پاسخ لقمان به چند سؤال / ۵۷۹
- موعظه تکان دهنده لقمان / ۵۷۹
- سؤال از چهار چیز / ۵۸۰
- سه نصیحت لقمان به پسرش / ۵۸۰
- ۲- داستان اصحاب کهف / ۵۸۲
- سؤال کافران از سه چیز / ۵۸۲
- داستان اصحاب کهف / ۵۸۳
- عکس العمل دقیانوس / ۵۸۶
- زنده شدن و بیداری پس از ۳۰۹ سال / ۵۸۶
- درسهای مهم از ماجرای اصحاب کهف علیهم السلام / ۵۸۹
- سلام اصحاب کهف بر علی علیه السلام و مکافات کتمان حق / ۵۸۹
- اصحاب کهف از یاران امام زمان (عج) / ۵۹۲
- ۳- داستان اصحاب رقیم / ۵۹۳
- ۴- داستان ذوالقرنین / ۵۹۵
- مشخصات ذوالقرنین / ۵۹۵
- داستان ذوالقرنین در قرآن / ۵۹۶
- لشگرکشی ذوالقرنین به سمت غرب / ۵۹۷
- لشگرکشی ذوالقرنین به شرق و شمال، و ساختن سد / ۵۹۸
- برای جلوگیری از ستم قوم وحشی / ۵۹۸
- سنگ عجیب و عبرت ذوالقرنین و گریه او برای سفر آخرت / ۶۰۰
- ۵- داستان اصحاب رس / ۶۰۲
- عذاب سخت اصحاب رس / ۶۰۵
- ۶- داستان عبرت انگیز مکافات باغداران و توبه آنان / ۶۰۵

۷- کفران نعمت قوم سبأ و سرانجام نکبت بار آنها / ۶۰۸
ویرانی سد عظیم مأرب به وسیله موشهای صحرایی / ۶۰۹
بی اعتنائی به دعوت سیزده پیامبر / ۶۱۰
وضع فلاکت بار قوم ناشکر سبأ / ۶۱۰

۸- داستان دو برادر مؤمن و مغرور / ۶۱۲
اندرزهای حکیمانه و پرمهر برادر مؤمن / ۶۱۴
دگرگونی باغ و کشتزار سرسبز به بیابانی خشک / ۶۱۴

۹- داستان برصیصای عابد / ۶۱۶
۱۰- کشتن ۴۳ پیامبر، و ۱۱۲ حامی پیامبران در یک روز / ۶۱۷

۱۱- داستان هاروت و ماروت / ۶۱۸

۱۲- داستان قوم ثبیج / ۶۱۹

۱۳- ماجرای اصحاب آخودود، و مکافات عمل آنها / ۶۲۲
کوره‌های آدم سوزی طاغوت یمن / ۶۲۳
شهادت رهبر مسیحیان با ایمان نجران، و تازه بودن بدن او پس از قرن‌ها / ۶۲۴
متلاشی شدن سلطنت ذو نواس / ۶۲۵

۱۴- ماجرای اصحاب فیل / ۶۲۶
ملاقات و گفتگوی عبدالمطلب با ابرهه / ۶۲۷
دعا و مناجات عبدالمطلب / ۶۲۸
امتناع فیل از ورود به حریم مکه / ۶۲۹
سرانجام فلاکت بار ابرهه / ۶۳۰
چند نکته عبرت انگیز از حادثه اصحاب فیل / ۶۳۱

بیست و دو

قصه‌های قرآن

سخن ناشر

«بدانید که این قرآن، همان خیر خواه و نصیحت گویی است که در آن فریب و خیانت راه ندارد. راهنمایی است که جز به راه راست و درست نمی رود و خیر دهنده ای است که دروغ نمی گوید. هیچ کس با این قرآن نشست، جز اینکه چیزی به او افزوده و چیزی از او کاسته شد؛ بصیرت و هدایتش افزون و گمراهی و ناپیایی اش کاسته گردید، و بدانید که پس از قرآن به هیچ راهنمایی نیازی نمانده و پیش از قرآن، هیچ کس از هدایت بی نیاز نبوده است. پس درمان دردهای خود را در آن بجوید و در سختی های تان از آن کمک بخواهید، زیرا در این قرآن، شفای بزرگترین دردها که همان کفر و نفاق و تباهی و گمراهی است، وجود دارد.»

(نهج البلاغه - خطبه ۱۷۵)

قرآن مجید، قانون اساسی ما و سنگ بنای تمدن اسلامی است. حتی صاحب نظران بی غرض بیگانه، به این نتیجه رسیده اند که در فرهنگ بشری، کتابی فرهنگ آفرین و زندگی سازتر از قرآن وجود ندارد.

همچنین هیچ کتابی اعم از کتب مقدس یا کتب دیگر نیست که تاریخی به قدمت و در عین حال تاریخچه ای به روشنی قرآن داشته باشد. امروزه حتی اسلام شناسانی که رقیبانه، یا به ندرت خصمانه به فرهنگ اسلام و تاریخ قرآن می نگرند، به این حقیقت که قرآن بی افزود و کاست، همان است که در زمان حیات رسول اکرم، ﷺ توسط کاتبان وحی با ابزار ساده و ابتدایی آن زمان نوشته شده و طی مراحل بعد، به افطار و مراکز فرهنگی و سیاسی مهم جهان اسلام ارسال شده است، اذعان دارند.

آری، قرآن مجید سرمنشا و سرچشمه اغلب علوم و معارف اسلامی است. قرآن کریم غیر از آنکه وحی نامه الهی است، کهن ترین سند تاریخی اسلامی نیز به شمار می آید و در شناساندن سیره نبوی، تاریخ صدر اسلام، غزوات و تحولات مربوط به تکوین اسلام، قدیمی ترین منبع است.

قرآن مجید با بیان بهترین داستانهای دنیا، توصیه های بسیار به فضایل اخلاقی و نهی و تخطئه از رذایل اخلاقی، اساس اخلاق و حکمت عملی را بنیان می نهد و خود یک رساله اخلاقی متعالی است.

تمامی فرق مسلمین معتقدند، قرآن کریم بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نازل شده و به حکم آیات ۴۴ و ۶۴ سورة مبارکه نحل، پیامبر عظیم الشان اسلام، صلی الله علیه و آله مفسر و مبین حقیقی قرآن می باشند. و این مفسر بزرگوار می فرمایند: «قرآن و عترت من از یکدیگر جداشدنی نیستند، و مادامی که امت اسلام به این دو امانت گرانقدر تمسک جویند، گمراه نخواهند شد.» و معصومین علیهم السلام نیز در پاسخ اصحاب فرموده اند: «هرگاه در فهم معانی قرآن، با اشکال مواجه شدید، از آل محمد صلی الله علیه و آله - بپرسید (۱)».

کتابی که پیش روی دارید، داستانهای موجود در قرآن را با زبانی بسیار روان و شیوا بیان نموده است. نیز برای تکمیل و گزارش جزئیات قصه ها، از روایات مستند معصومین علیهم السلام و نظرات برخی از مورخان و مفسران بزرگ قرآن مجید استفاده شده است.

ضمن تشکر از مؤلف گرانقدر، دانشمند محترم حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای اشتهااردی، از خداوند بزرگ مسئلت داریم همه ما را در راه تأمل و تفکر در آیات قرآن و عمل به آنها در تمام مراحل و مواقف زندگی موفق بدارد و نیز توفیق خدمت به قرآن و نشر معارف آن را به ما عنایت فرماید. انک علی کل شیء قدیر.

مؤسسه انتشارات نبوی

تهران - ۱۳۷۸

پیشگفتار

الف: قرآن شناسی

بدون تردید قرآن بزرگترین و آخرین کتاب آسمانی است که بر پیامبر اکرم اسلام، خاتم پیامبران حضرت محمد بن عبدالله ﷺ نازل شده است.

و بدون تردید وقتی ما می‌توانیم از قرآن که بزرگترین و عمیقترین کتاب انسان‌سازی است بهره‌مند شویم که آن را بشناسیم، و بهترین راه شناخت، آن است که موضوعات آن را جدا جدا مورد بررسی قرار دهیم و با تجزیه و تحلیل عمیق، به اهداف آن دست یابیم.

هدف اصلی قرآن، هدایت بشر به سوی تکامل است، هدایتی که در پرتو آن، رحمت همه جانبه مادی و معنوی برای انسانهای با ایمان به دست می‌آید، چنانکه در آیه ۵۷ سوره یونس می‌خوانیم:

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَ شِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَ هُدًى وَ

رَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ؛ ای مردم! اندرزی از طرف پروردگارتان برای شما آمده است، و

درمانی برای آنچه در سینه‌ها است، (شفای دل‌های شما) و هدایت و رحمتی است

برای انسانهای با ایمان.»

در این آیه، قرآن به عنوان موعظه (نرم‌کننده مزرعه دل برای کشت بذرهای معنوی) و شفاء و درمان بیماری‌های معنوی، و مایه هدایت به راه راست، و سرانجام،

رحمت همه جانبه برای انسانها معرفی شده است.

بنابراین قرآن را باید به این عنوان بشناسیم و بپذیریم که یک کتاب کامل انسان‌سازی است و آنچه در قرآن آمده، همه به نحوی انسانها را به سوی هدایت راهنمایی می‌کند. تمام آیات، جمله‌ها و واژه‌های آن در مسیر هدایت و ساختن انسان کامل به کار رفته است، و از آغاز تا انجام آن، کلمه‌ای نمی‌یابیم که در راستای هدایت و انسان‌سازی نباشد. از سوی دیگر قرآن در مسأله هدایت، یک کتاب کامل است و هیچگونه نقصی در آن نیست. همه ریشه‌ها، عوامل، زمینه‌ها، انگیزه‌ها و نتایج درخشان سعادت و هدایت را بیان کرده است، و شاعر چه زیبا سروده:

اول و آخر قرآن ز چه با آمد و سین یعنی اندر ره دین رهبر تو قرآن بس

ب: موضوعات متنوع در قرآن

از آنجا که انسان دارای ابعاد گوناگون است، راههای هدایت او نیز متنوع بوده و ابعاد گوناگون دارد. بر همین اساس کتابی که به عنوان هدایت کامل انسان وضع می‌شود، باید از همه ابعاد انسان‌سازی بهره‌مند باشد.

قرآن یک چنین کتابی است. عوامل و راههای گوناگون هدایت، از عقاید و معارف و اصول و فروع گرفته تا اخلاق و ارزشهای مختلف زندگی را با بهترین بیان شرح داده است و در این راستا از هیچ عامل و قالب سازندگی فرو گذار ننموده است. از جمله، ارزشها و ضد ارزشها را در قالب داستان، تعیین نموده است.

طبیعتاً یک کتاب کامل انسان‌سازی نیز باید این گونه باشد، از یک سو نیروی فکر و اندیشه را به‌روراند و از سوی دیگر عواطف و احساسات را حرکت بخشد و در آخر راه‌کارهای صحیح و بهینه را ارائه دهد و همچون دریای ژرفی باشد که دارای همه گونه ذخایر و گنجینه است.

قرآن دارای چنین ویژگیهایی است، چنانکه امیر مؤمنان علی علیه السلام می‌فرماید:

«وَإِنَّ الْقُرْآنَ ظَاهِرُهُ أَيْقُنٌ، وَبَاطِنُهُ عَمِيقٌ، لَا تَقْنِي عَجَائِبُهُ، وَلَا تَنْقُضِي غَرَائِبُهُ، وَلَا تُكْشِفُ الظُّلُمَاتُ إِلَّا بِهٖ؛ همانا قرآن دارای ظاهری زیبا و شگفت انگیز، و باطنی پرمایه و عمیق است، نکات شگفت آور آن فانی نگردد، و اسرار نهفته آن پایان نیابد، و هرگز تاریکیهای (جهل و گمراهی) جز در پرتو آن، برطرف نخواهد شد.»^۱

و در مورد دیگر می‌فرماید:

«وَأَنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ لَمْ يَعْظَ أَحَدًا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ، فَإِنَّهُ حَبْلُ اللَّهِ الْمَتِينُ، وَ سَبِيهُ الْأَمِينِ، وَفِيهِ رَبِيعُ الْقُلُوبِ، وَ يَنْبِيعُ الْعِلْمِ، وَ مَا لِلْقَلْبِ جَلَاءٌ غَيْرُهُ؛ خدایند سبحان هیچکس را به مطالبی مانند آنچه در قرآن آمده، موعظه نفرموده است، زیرا قرآن رشته محکم خدا، و وسیله امین او است، بهار دلها و چشمه‌های دانش در قرآن است؛ برای قلب و دل جلاء و درخششی جز قرآن نتوان یافت.»^۱

ج: نقش داستان‌ها در سازندگی انسان

یکی از بخش‌های مهم قرآن، داستان‌های پیامبران و پیشینیان و حوادث عصر نزول قرآن است، به طوری که قسمت بسیار مهم قرآن به بیان سرگذشت پیشینیان اختصاص یافته است، چرا که:

تاریخ حقیقی - دور از خرافات و هرگونه دروغ - همچون آینه صافی است که زشت و زیبارا نشان می‌دهد، کامیابی‌ها و ناکامی‌ها و عوامل و نتایج آنها را، و به طور خلاصه تمام قامت جوامع انسانی را منعکس می‌نماید.

تاریخ؛ آزمایشگاه مسایل گوناگون است، چرا که آنچه را انسان در ذهن خود با دلایل عقلی ترسیم می‌کند، آن را در صفحه تاریخ به صورت عینی می‌یابد و هیچ چیزی مانند تاریخ، نشانگر واقعیات زندگی به طور ملموس نیست.

داستان‌های حقیقی، همان فرازهای تاریخ است. تاریخ مجموعه‌ای از ارزشمندترین تجربیات پیشینیان را برای ما به ارمغان می‌آورد و به همین دلیل می‌تواند نقش سازنده و بسیار اثر بخشی در تربیت انسانها داشته باشد.

تاریخ یکی از منابع بزرگ معرفت و شناخت است.

اهمیت تاریخ از این نظر است که کمتر حادثه‌ای را در زندگی امروز می‌توان یافت که نمونه‌هایی از آن در گذشته نباشد، زیرا تاریخ همواره تکرار می‌شود، و سعادت و شقاوت را به روشنی نشان می‌دهد.

قرآن که یک کتاب کامل تربیتی است، از تاریخ زندگی پیشینیان، که وسیله مهم هدایت است، حداکثر استفاده را می‌نماید، و با نشان دادن الگوها، در اعماق عواطف نفوذ می‌کند و موجب تغییر و تحول می‌شود.

قابل توجه اینکه: داستان‌های قرآن، در هر مورد، از بهترین نمونه‌ها استفاده کرده، و ریشه‌ها و عوامل و نتایج را همراه خود بیان نموده است و در نتیجه عالیت‌ترین درسهای ملموس و روشن را می‌آموزد.^۱

هدف قرآن از ذکر داستان‌ها، داستان‌سرایی و سرگرمی نیست، بلکه از جاذبه داستان که دارای کشش ویژه‌ای است استفاده کرده، تا اندیشه‌ها را بارور سازد و موجب عبرت و تحول گردد.

چنانکه در آیه ۱۷۶ اعراف می‌خوانیم، خداوند به پیامبرش می‌فرماید:

«فَاَقْصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ» این داستان‌ها را برای مردم بازگو کن شاید بیندیشند و بیدار شوند.»

و در آیه ۱۱۱ سوره یوسف می‌خوانیم:

«لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولَى الْأَلْبَابِ؛ قطعاً در سرگذشت آنها درس عبرتی برای صاحبان اندیشه است.»

بر همین اساس امیر مؤمنان علی علیه السلام داستان‌های قرآن را سودمندترین داستان‌ها برای تربیت و پالایش نفوس دانسته و به فراگیری آنها تأکید می‌کند و در فرازی از سخنانش فرماید:

«وَتَعَلَّمُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ أَحْسَنُ الْحَدِيثِ... وَأَحْسَنُو تِلَاوَتَهُ، فَإِنَّهُ أَنْفَعُ الْقَصَصِ؛ قرآن را فراگیرید که بهترین گفته‌ها است... و آن را با نیکوترین صورت تلاوت کنید که سود بخش‌ترین سرگذشتها است.»^۲

د: پیامبران در قرآن

بیشتر داستان‌های قرآن، از پیامبران و در رابطه با آنهاست.

درباره تعداد پیامبران، روایات مختلفی نقل شده، معروف این است که خداوند ۱۲۴ هزار پیامبر، فرستاده است، اولین آنها حضرت آدم علیه السلام و آخرین آنها پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم است. در این باره روایات متعددی نقل شده که در اینجا به ذکر یک روایت می‌پردازیم. حضرت امام رضا علیه السلام از پدران خود از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم نقل کرد که فرمود:

۱. البته ناگفته نماند که ما در این کتاب از روایات به وفور استفاده کرده‌ایم، به این ترتیب که قرآن را متن و محور قرار داده‌ایم، و برای توضیح بیشتر از روایات بهره جسته‌ایم.

۲. نهج البلاغه، خطبه ۱۱۰.

«خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِائَةَ أَلْفٍ وَ أَرْبَعَةَ وَعِشْرِينَ أَلْفَ نَبِيٍّ، أَنَا أَكْرَمُهُمْ عَلَى اللَّهِ وَلَا تَخْشَوْا، وَخَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِائَةَ أَلْفٍ وَ أَرْبَعَةَ وَعِشْرِينَ أَلْفَ وَصِيٍّ، فَعَلَيْ أَكْرَمُهُمْ عَلَى اللَّهِ وَأَفْضَلُهُمْ؛ خداوند بزرگ ۱۲۴ هزار پیامبر را آفرید که من گرامی‌ترین آنها در پیشگاه خدا هستم، و این را از روی افتخار نمی‌گویم، و خداوند ۱۲۴ هزار وصی پیامبر آفرید که علی علیه السلام گرامی‌ترین و برترین آنها در پیشگاه خدا است.»^۱

اهداف پیامبران در یک جمله خلاصه می‌شود که عبارت است از: پاکسازی و بهسازی. نام ۲۶ پیامبر در قرآن به صراحت ذکر شده، و نام حضرت اشمونیل و خضر علیه السلام گرچه به صراحت ذکر نشده، ولی مطالبی از آنها به میان آمده است. پیامبرانی که -علاوه بر پیامبر اسلام- نام آنها به طور صریح در قرآن آمده ۲۵ نفر هستند، اگر به این تعداد، حضرت اشمونیل و حضرت خضر را که نام آنها به صراحت در قرآن نیامده اضافه نماییم، بیست و هفت نفر به ترتیب زیر هستند:

- ۱- آدم ۲- ادریس ۳- نوح ۴- هود ۵- صالح ۶- ابراهیم ۷- اسماعیل ۸- اسحاق ۹- لوط ۱۰- یعقوب ۱۱- یوسف ۱۲- ایوب ۱۳- ذی الکفل ۱۴- شعیب ۱۵- موسی ۱۶- هارون ۱۷- اشمونیل^۲ ۱۸- داوود ۱۹- سلیمان بن داوود ۲۰- یونس ۲۱- الیاس ۲۲- الیسع ۲۳- عزیر ۲۴- خضر^۳ ۲۵- زکریا ۲۶- یحیی ۲۷- عیسی علیه السلام

ما نخست داستان‌های زندگی ۲۷ پیامبر مذکور را در بخش اول می‌نگاریم؛ سپس داستان‌های پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله در قرآن، و داستان‌های افراد دیگر را که در قرآن آمده در بخش دوم خاطر نشان می‌سازیم.

به امید آنکه زندگی سراسر درس و عبرت این فرزندگان تاریخ و بندگان صالح خدای بزرگ و افراد مقابل آنها، الگو و سرمشق سازنده‌ای برای همه ما باشد.

ه: کتاب حاضر

این کتاب براساس آیات قرآن تنظیم شده، و برای توضیح، از روایات و گفتار مفسران استفاده بسیار شده است. در این کتاب سعی شده که داستان‌های قرآن از پیامبران و غیر پیامبران در دو بخش با قلم روان و همگانی نگارش یابد تا همه بتوانند

۱- خصال شیخ صدوق، ج ۲، ص ۱۷۲- بحار، ج ۱۱، ص ۳۰.

۲- نام اشمونیل علیه السلام در قرآن نیامده، ولی در آیه ۲۴۷ و ۲۴۸ بقره، به عنوان نبی (پیامبر) یاد شده است.

۳- نام خضر علیه السلام در قرآن نیامده، ولی در سوره کهف در آیات ۸۲ تا ۸۶، سخن از او به میان آمده است.

از فراز و نشیبهای این داستانهای جالب و تکان دهنده، درس عبرت بیاموزند تا در آینه این داستانها، سرنوشت شوم متکبران و حسودان را با چشم خود ببینند و عظمت و شکوه پارسایان و پاک سرشتان را مشاهده کنند. حاکمیت اراده خدا را در همه چیز بنگرند، منظره های زشت و زیبا را تماشا نمایند و با مقایسه عمیق بین آنها، از زشتیها دور شده و به زیباییها پیوندند. این کتاب در دو بخش زیر تنظیم شده است:

بخش اول: داستانهای پیامبران در قرآن

بخش دوم: داستانهای پیامبر اسلام ﷺ و دیگران در قرآن

خدا یا! به عظمت مقام قرآن تو را سوگند می دهیم و از تو مسئلت می نمایم که گامهای ما را در راستای هدایت های روشنگرانه قرآن قرار دهی، و دل های ما را به نور تابان قرآن روشن فرمایی، و افکار و احوال ما را برای بهره مندی از سرگذشت های آموزنده و سازنده قرآن آماده سازی.

آمین یا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

حوزه علمیه قم، محمد محمدی اشتهاردی
زمستان سال ۱۳۷۶ شمسی